

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Одеської області** щодо їх ділових очікувань*

II квартал 2024 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Одеської області в II кварталі 2024 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Одеської області** у II кварталі 2024 року свідчать, що на тлі війни, занадто високих цін на енергоносії та браку кваліфікованих працівників респонденти послабили свої очікування щодо обсягів виробництва товарів і послуг в Україні в наступні 12 місяців та стримано оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств на цей період. Очікується нижча інфляція. Девальваційні очікування залишаються високими.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- зменшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні: баланс відповідей – «мінус» 10.5% (у I кварталі 2024 року – 2.7%) (графік 1), у цілому по Україні – «мінус» 0.3%. Найбільш оптимістично налаштовані респонденти підприємств сільського господарства (40.0%), найнижчі очікування у підприємств інших видів економічної діяльності («мінус» 50.0%);
- **повільніше зростання цін на споживчі товари та послуги**: 72.7% опитаних респондентів очікують, що інфляція не перевищить 10.0% (у попередньому кварталі – 47.4%), у цілому по Україні – 62.8%. **Головними чинниками зростання інфляції** респонденти продовжують називати воєнні дії, курс гривні до іноземних валют та витрати на виробництво (графік 2);
- девальвацію національної валюти: знецінення гривні відносно долара США очікують 77.8% респондентів (у попередньому кварталі – 71.1%), у цілому по Україні – 84.9%;
- фінансово-економічний стан своїх підприємств залишиться без змін: баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – 7.9%), у цілому по Україні – «мінус» 0.2% (таблиця). Найоптимістичніше налаштовані керівники підприємств сільського господарства, найпесимістичніше – торгівлі (баланси відповідей – 20.0% та «мінус» 14.3%);
- незмінних обсягів реалізації виробленої продукції: баланс відповідей – 0.0% (у I кварталі 2024 року – 5.3%) (таблиця). Водночас на зовнішньому ринку респонденти очікують зростання обсягів реалізації продукції: баланс відповідей – 11.0% (у попередньому кварталі – 15.8%). У цілому по Україні баланси відповідей – 8.7% та 11.0% відповідно;
- зменшення інвестиційних видатків на виконання будівельних робіт і на машини, обладнання та інвентар: баланси відповідей – «мінус» 5.4% та «мінус» 2.6% відповідно (у попередньому кварталі – «мінус» 2.7% та 7.9%) (таблиця). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 5.5% та 5.4% відповідно;
- зменшення кількості працівників на своїх підприємствах вищими темпами: баланс відповідей – «мінус» 31.6% (у попередньому кварталі – «мінус» 10.5%). У цілому по Україні – «мінус» 10.7% (графік 4);
- зростання цін на товари / послуги, що купуються та продаються: баланси відповідей – 84.2% та 42.1% відповідно (у попередньому кварталі – 86.1% та 47.2% відповідно) (графік 6). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів / послуг власного виробництва найбільше впливають ціни на енергоносії, курс гривні до іноземних валют, ціни на сировину і матеріали (графік 7);
- зростання витрат на одиницю продукції та на оплату праці одного найманого працівника: баланси відповідей – 55.3% та 39.5% відповідно (у попередньому кварталі – 57.9% та 44.7% відповідно) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти продовжують називати воєнні дії та їх наслідки, занадто високі ціни на енергоносії та брак кваліфікованих працівників (вплив чинника посилюється) (графік 5).

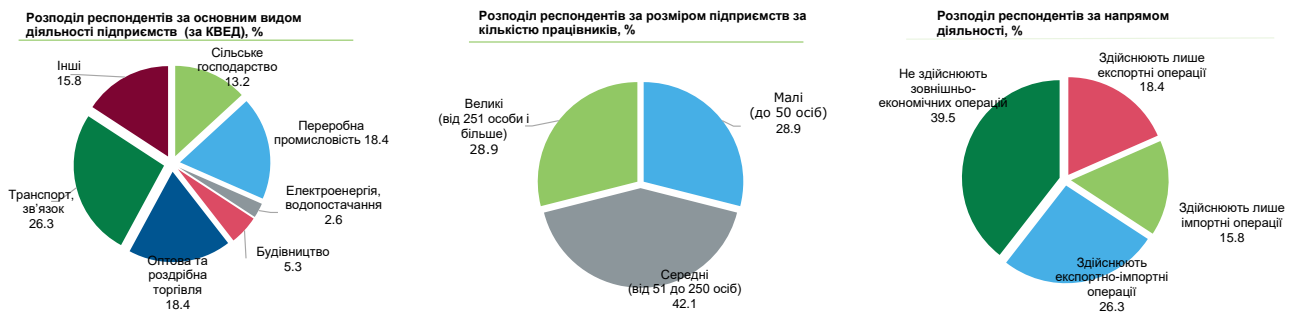
Підприємства області очікують, що зростання потреби в позикових коштах найближчим часом послабиться (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити (36.8% опитаних), надають перевагу запозиченням у національній валюті. Оцінки умов доступу до банківських кредитів останнім стали жорсткішими (графік 9). Головними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називають занадто високі ставки за кредитами та надмірні вимоги до застави (графік 10).

92.1% респондентів зазначили, що **не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках** (у цілому по Україні – 96.0%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

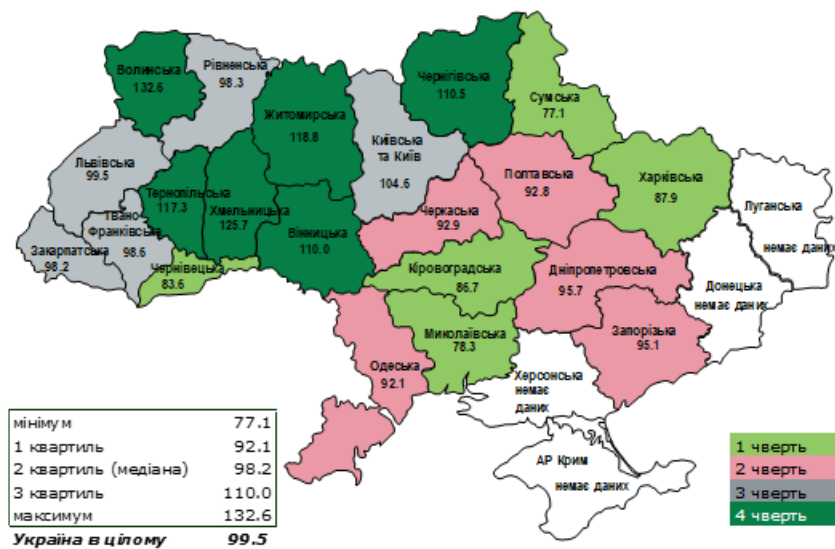
- **поточний фінансово-економічний стан поліпшився та оцінюється як добрий**: баланс відповідей – 5.4% (у I кварталі 2024 року «мінус» 5.3%). У цілому по Україні – «мінус» 4.3%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва нижчий, ніж нормальний**: баланс відповідей – «мінус» 38.5% (як у I кварталі 2024 року – «мінус» 15.4%);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних виробничих потужностей**: баланс відповідей – 23.7% (у I кварталі 2024 року – 13.5%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 30 квітня – 28 травня 2024 року;
- опитано всього 38 підприємств;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство, переробна промисловість, торгівля, транспорт та зв'язок, інші.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

¹кuartиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
²медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Одеської області щодо їх ділової активності (за складовими)

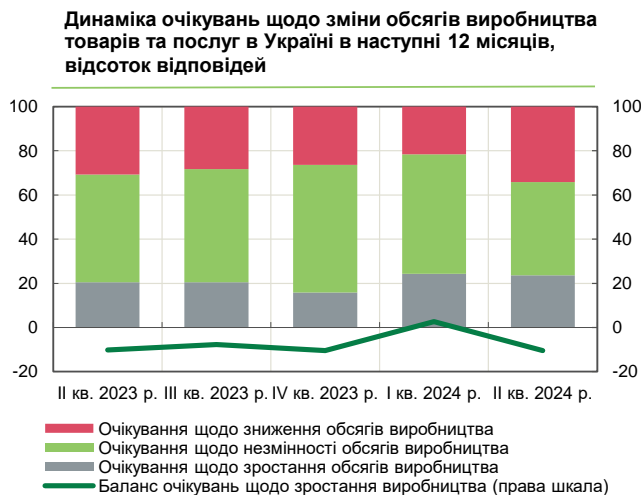
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	II кв. 2023 р.	III кв. 2023 р.	IV кв. 2023 р.	I кв. 2024 р.	II кв. 2024 р.
фінансово-економічного стану	2.5	5.1	2.6	7.9	0.0
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	7.5	-2.6	-18.4	5.3	0.0
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	10.5	-2.7	-5.4	-2.7	-5.4
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	15.8	10.5	-2.7	7.9	-2.6
кількості працівників	0.0	-10.3	-21.1	-10.5	-31.6

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

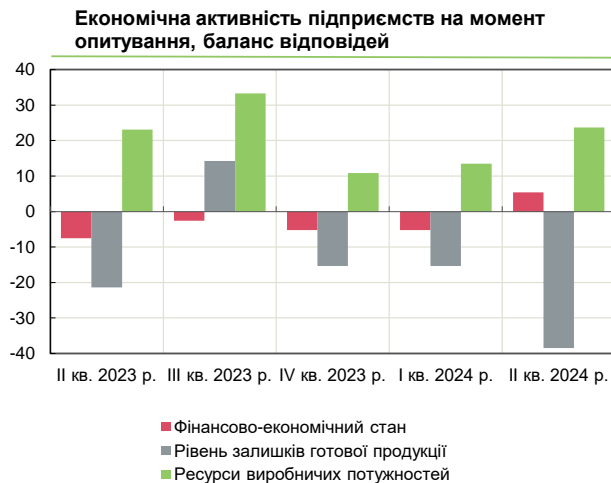
Графік 1

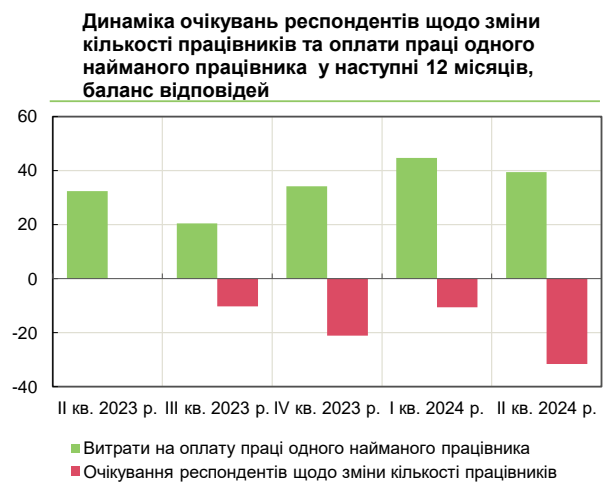
Графік 2

Графік 3

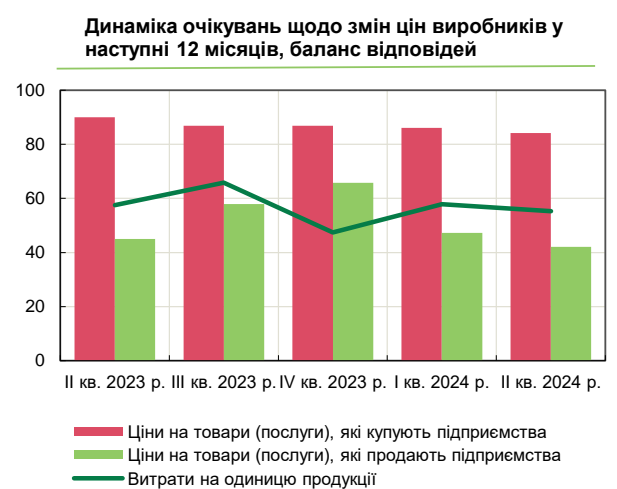
Графік 4

Графік 5

Графік 6

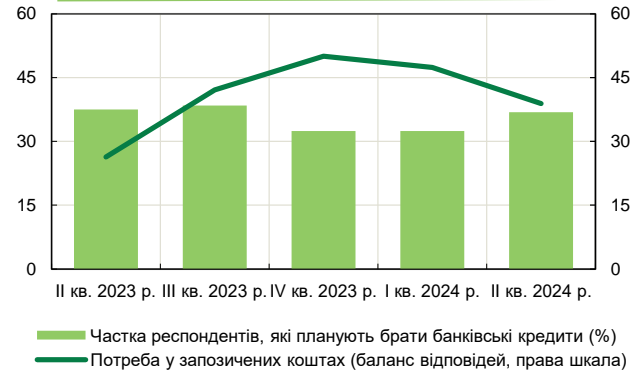
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

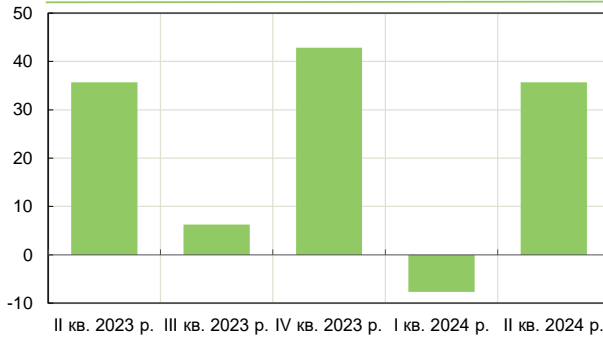
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

